

Nr 1002

av fru Hambræus m. fl.
angående det moderna skogsbrukets konsekvenser från miljösynpunkt.

Skogsbruket har under senare år genomgått en betydande omdaning. Det är den ökade mekaniseringen och kravet på bättre ekonomisk lönsamhet som lett till att det s. k. kalhyggesbruket blivit alltmer allmänt. Det är billigare att avverka all skog inom ett område på en gång. För närvarande sker ungefär hälften av all avverkning i form av kalhyggen, och andelen är i snabbt stigande. På några år har milsvida områden i Värmland, Hälsingland, Jämtland, Dalarna och norra Norrland kalhugits. Kalhyggesbruket börjar också bli mer och mer vanligt i södra Sverige. Denna utveckling kan förmodligen väntas accelerera då nya maskiner som både fäller, kvistar och kapar trädet kommer i mer allmänt bruk. Domänverket använder maskiner av denna typ, s. k. processorer, för avverkning i vissa skogsområden i Norrland. Ett av de större privata skogsföretagen har för närvarande fem sådana processorer i drift och kommer att utöka antalet till 20 inom ett år.

Av hela landets skogsbestånd beräknas den framtida årliga kalavverkningen bli ca en procent. Eftersom ny skog planteras först efter två till tre år, kommer ca tre procent av landets skogsarealer att ligga helt kala. Landskapet kommer dock att vara kalt över betydligt större områden, eftersom det dröjer många år innan plantorna hinner växa upp igen.

Kalhyggestekniken kan också påverka klimatet, som blir mycket extremare vid markytan på kalhyggena. Plantorna som planterats riskerar också att i högre grad drabbas av frostsador. Vinden gör också att uttorkningen ökar. Vidare finns det stor risk för dimbildning vid kalhyggen av den storlek det här är fråga om.

Den tekniska utvecklingen inom skogsbruket har huvudsakligen varit inriktad på avverkningssidan. Däremot har åtgärder för att mekanisera föryngringssidan försumrats.

Kalhyggestekniken medför också att riskerna för angrepp från skadedjur ökat. Giftnämnden har hittills givit dispens från DDT-förbudet för att bl. a. snytbaggen skall kunna bekämpas. Nyplanteringarna på kalhyggena hotar också att kvävas av björk. Därför flygbesprutas stora skogsområden med Hormoslyr (fenoxysyrorna 2,4,5-T och 2,4-D). Genom att kalhyggena blir fler och större torde gifthanvändningen komma att öka i stället för att minska, vilket vore önskvärt av naturvårdsskäl.

Inom vissa former av skogsbruk förs träden till en enda plats där kvistning och kapning sker. Detta innebär att kvist, barr och topp inte återförs till marken, vilket på längre sikt leder till att den biologiska balansen rubbas. Detta kan framtvinga en mera allmän gödsling även av skogsmark.

Enligt vår mening är det angeläget att vi snarast får vetskap om vilka konsekvenser ett modernt skogsbruk har för naturen. Frågan bör med det snaraste bli föremål för utredning. Användandet av olika skadebekämpningsmetoder bör därvid särskilt beaktas.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av det moderna skogsbrukets konsekvenser från miljösynpunkt.

Stockholm den 27 januari 1971

BIRGITTA HAMBRAEUS (c)

ERIK GREBÄCK (c)

ELVY OLSSON (c)

BENGT BÖRJESSON (c)

i Hölö

i Falköping

PER STJERNSTRÖM (c)

SVEN ERIC ÅKERFELDT (c)

RUNE TORWALD (c)

MAJ PEHRSSON (c)

EINAR LARSSON (c)

i Borrby